

Gladiator : een vlag die een brede lading dekt

Koen Goeminne

Nog tot zondag 3 april 2016 loopt de tijdelijke tentoonstelling 'Gladiatoren - Helden van het Colosseum' in het Gallo-Romeins museum in Tongeren. Hierbij werden verschillende Romeinse topstukken uit Europa samengebracht. De rode draad van deze tentoonstelling zijn de befaamde spektakels, de openbare spelen, die de Romeinen opvoerden in amfiteaters. Deze spelen bestonden uit jachtpartijen, gevechten met wilden dieren en natuurlijk de gladiatorengevechten. Leuk gegeven is dat de bezoeker tijdens deze tentoonstelling eigenlijk een beter beeld krijgt bij het Colosseum en de festiviteiten die hier plaatsvonden, dan in Rome zelf.

Wat mij tijdens mijn Paasmaandag- bezoek vooral opviel was de organisatie en regeling die bij gladiatorengevechten kwam kijken. Ik geef toe dat ik voorheen nogal een idee had over gladiatorengevechten dat veel weg had van woeste mannen die met alles dat ze konden vinden een andere wildeman of een leeuw de kop insloegen, waarna een applaus volgde. Et voilà. Blijkt dit beeld dus helemaal niet te kloppen. Onder keizer Augustus (63 vC – 14 nC) werden de diverse types gladiatoren vastgelegd. Elk type gladiator had hierbij een specifieke wapenuitrusting en kreeg ook een aparte opleiding in een gladiatorschool (*ludus*) die afgestemd was op het type gladiator. Het meest voorkomende was de *murmillo*. Deze gladiator was uitgerust met een helm met vizier, een zwaard en een groot rechthoekig schild. De *Thraciër* had een gebogen zwaard en een schild als wapen. Hij had ook een helm en beenplaten. *Essedarii* vochten op een strijdswagen (denk aan de slag van Scipio Africanus die nagespeeld wordt in de film *Gladiator*). Een *retiarius* stond dan weer bekend als een netvechter. Als hij zijn tegenstander gevangen had in zijn net, moest een drietand of dolk het werk afmaken. In duels werden sommige types gladiatoren vaker tegenover elkaar geplaatst dan andere. Hun wapenuitrusting was dan ook afgestemd op hun tegenstander. Zo stonden de *murmillo* en de *Thraciër* vaak tegenover elkaar in gevechten. De *retiarius* stond dan weer regelmatig tegenover de *secutor*. Deze laatste had een helm die perfect afgestemd was op dit gevecht. De gladde helm zonder versieringen moest voorkomen dat dit verstrikt raakte in het net van de *retiarius*. De smalle openingen voor de ogen moesten dan weer vermijden dat een drietand de ogen kon doorboren.

Na de bekering van keizer Constantijn in 312 kreeg het christendom steeds meer aanhangers. Vanwege de christelijke moraal kwam er een grote weerstand tegen de bloederige spektakels. Het zou na verloop van tijd dan ook het einde van de gladiatorspelen betekenen. Tot die tijd was het kloppend hart van Rome echter niet het marmer van de Senaat, maar het zand van het Colosseum, om met een quote te eindigen.

<http://www.galloromeinsmuseum.be/>